

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie jún 2011

I. senát

Vybrané uznesenia:

spisová značka	I. ÚS 159/2011
sudca spravodajca	Milan Lalič
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	uznesenie o odmietnutí pre zjavnú neopodstatnenosť
dátum rozhodnutia	27. apríla 2011
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu z 18. decembra 2008 uznaný vinným z prečinu nebezpečného vyhrážania, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 16 mesiacov.</p> <p>Proti odsudzujúcemu rozsudku súdu prvého stupňa podal sťažovateľ odvolanie, ktoré krajský súd uznesením z 25. marca 2010 zamietol. Sťažovateľ podal proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že ho podľa ustanovenia § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.</p> <p>Podstatou sťažnosti je nesúhlas sťažovateľa s právnym názorom najvyššieho súdu týkajúcim sa otázky prípustnosti dovolania v danej veci. Sťažovateľ v dovolaní uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. a), g) a i) Trestného poriadku, na základe ktorých dovolanie je prípustné, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu [písm. a)], rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom [písm. g)], alebo ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť [písm. i)].</p> <p>Sťažovateľ zdôrazňuje, že k naplneniu dovolacích dôvodov a k porušeniu základných práv podľa citovaných a označených článkov ústavy, listiny a dohovoru došlo predovšetkým „nezákonným spôsobom vykonania dôkazov“. Sťažovateľ vidí namietanú nezákonnosť jednak v tom, že všeobecné súdy nevykonali dôkazy, ktoré požadoval (výsluch svedkov, rekognícia a konfrontácia), a zároveň v posúdení a interpretácii vykonaných dôkazov a z nich vyplývajúceho záveru všeobecných súdov o vine sťažovateľa.</p>
ratio decidendi	Najvyšší súd odôvodnil svoje rozhodnutie o neprípustnosti dovolania takto: „Z obsahu dovolania vyplýva, že obvinený napáda skutkové zistenia súdov prvého a druhého stupňa (vykonané dôkazy, hodnotenie jednotlivých dôkazov), čo však nie je zákonný dovolací dôvod podľa § 371 Tr. por. Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) je viazaný zisteným skutkovým stavom veci, tak ako ho ustálili súdy nižšej inštancie, pretože podľa § 371 ods. 1 písm. i/

Tr. por. môže byť dovolacím dôvodom skutočnosť, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, pričom však správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V rámci takto vymedzeného dovolacieho dôvodu je možné účinne namietať právne vady, ale nie je možné účinne namietať vady skutkové, t.j. nie je prípustné namietať, že skutok tak ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávnych väd, ale nie je určené na revíziu skutkových zistení ustálených súdmi prvého stupňa, ani k preskúmvaniu nimi vykonaného dokazovania. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať a korigovať len súd odvolací (§ 322 ods. 3, § 326 ods. 5 Tr. por.). Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou zameranou na preskúmvanie všetkých rozhodnutí súdov druhého stupňa a samotnú správnosť a úplnosť skutkových zistení nemôže posudzovať už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, bez toho, aby ich mohol podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní sám vykonávať.

Námietky obvineného ktorými namieta, že súdy sa riadne nevysporiadali s výpovednou hodnotou vykonaných dôkazov, že nemožno urobiť záver o tom, že sa skutok stal „... bezvýhradne a bez zodpovedajúceho odôvodnenia uveril výpovedi poškodeného T. Š...“, „... že som vytiahol väčší poľovnícky otvárací nôž z výpovede žiadneho svedka, ani samotného Š. nevyplýva, že malo ísť výslovne o poľovníckynôž...“, sú všetko námietkami ktorými obvinený popiera správnosť a úplnosť zistenia skutku. Celý obsah dovolania sa v maximálne možnej miere týka skutkových zistení, tzn. vykonaných alebo nevykonaných dôkazov, hodnotenia jednotlivých dôkazov a dôkazných prostriedkov súdmi oboch stupňov.

A preto aj na základe vyššie uvedeného možno zhrnúť, že s poukazom na nesprávne skutkové zistenia alebo na nesúhlas s hodnotením dôkazov nie je možné vyvodzovať dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por..

Dovolateľ ďalej v súlade s ustanovením § 374 ods. 2 Tr. por. uviedol aj dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/ Tr. por., tvrdiac, že bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Obvinený v rámci dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. tvrdí, že samosudca na okresnom súde mu nedovolil položiť otázku svedkyňi O. (aký veľký bol nôž, ktorým mal ohrozovať Š.). Porušenie svojho práva na obhajobu zásadným spôsobom vidí aj v tom, že súd nevyhovel jeho návrhu na doplnenie dokazovania výsluchom svedka Š., ktorý sa mohol vyjadriť k spôsobu protokolácie výpovedí svedkov.

Tu predovšetkým treba poznamenať, že tento dovolací dôvod bude spravidla naplnený pri nerešpektovaní ustanovení Trestného poriadku o povinnej obhajobe, pri vykonávaní procesných úkonov bez prítomnosti obhajcu a pod. Nie je možné sa preto stotožniť s názorom obvineného, že bolo porušené jeho právo na obhajobu tým, že súd nevyhovel jeho procesným návrhom a výsledok trestného konania nakoniec vyznel v jeho neprospech. Súd sám rozhoduje o vykonaní dôkazov, ktoré zabezpečia náležité zistenie skutkového stavu veci bez dôvodných pochybností tak, aby bolo možné vo veci spravodlivo rozhodnúť. Počas celého súdneho konania sa obvinený mohol vyjadrovať ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kládli za vinu a plne užívať svojich procesných práv zaručených mu Trestným poriadkom.

Z obsahu podaného dovolania v rámci uplatneného dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. je zrejmé, že obvinený tento dovolací dôvod založil na svojom názore o nesprávnosti skutkových zistení prvostupňového a odvolacieho súdu argumentujúc tým, že nebol vykonaný ním navrhovaný dôkaz, v dôsledku čoho súdy mali vychádzať z dôkazov, ktoré sám považoval za nedostatočné (... „súd nevykonal konfrontáciu medzi obvineným a svedkami, ako aj samotnými svedkami...“; ... „návrhu vypočuť svedka Š. nebolo vyhovené bez akéhokoľvek bližšieho odôvodnenia...“; ... „súd mal vykonať rekogníciu a až na základe jej výsledkov bolo možné výpoveď L. O. považovať za usvedčujúci dôkaz vykonaný zákonným spôsobom...“).

K tomu je potrebné uviesť, že dôkaz, ktorý nebol súdom vykonaný, nie je dôvodom, ktorý by mohol byť identický s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. ako sa toho domáha vo svojom dovolaní obvinený. Tento dôvod predpokladá, že rozhodnutie

	<p><i>súdu je založené na dôkazoch, ktoré v skutočnosti aj boli vykonané, ale nie zákonným spôsobom. Preto tak, ako už bolo skôr poznamenané, nesúhlas obvineného s rozsahom vykonaného dokazovania a jeho hodnotením, nemôže zakladať žiaden dovolací dôvod“.</i></p> <p>Podľa názoru ústavného súdu právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania v danej veci je zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom, najvyšší súd ku všetkým zásadným námietkam sťažovateľa zaujal stanovisko, a preto aj ústavný súd ho považuje za dostačujúci, ale aj ústavne relevantný. V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyšší súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo treba považovať dovolanie sťažovateľa za neprípustné. V každom prípade tento postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Okolnosť, že sťažovateľ má odlišný názor, nezakladá porušenie označených základných práv a slobôd. Ústavný súd preto nemá dôvod zasahovať do záverov najvyššieho súdu. Ústavný súd k tomu ďalej poznamenáva, že základné právo na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie garantované ústavou, listou a dohovorom neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ho ani účelovo chápať tak, že jeho naplnením je vyhovieť všetkým návrhom účastníka konania (napr. II. ÚS 4/94, I. ÚS 8/96).</p> <p>Ústavný súd nezistil ani žiadne okolnosti, ktoré by signalizovali možné porušenie práva na kvalifikovanú právnu pomoc a obhajobu (čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 2 ústavy, čl. 40 ods. 3 listiny a čl. 6 ods. 3 dohovoru), predovšetkým právo sťažovateľa označiť a predkladať dôkazy v súdnom konaní. Aj keď sťažovateľ tvrdí, že „... mu nebolo umožnené produkovať a predkladať dôkazy vo svoj prospech“, z obsahu sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že sťažovateľ nielen mal možnosť, ale aj predniesol všetky dôkazy, ktoré v konaní navrhol vykonať. Konajúci súd však sťažovateľovi nevyhovela procesné návrhy na vykonanie niektorých ďalších sťažovateľom označených dôkazov zamietol. K neúplnému vykonaniu všetkých navrhovaných dôkazov ústavný súd konštatuje, že z práva na obhajobu a spravodlivý súdny proces nevyplýva pre sťažovateľa ani právo, aby všeobecné súdy akceptovali všetky jeho návrhy na vykonanie dokazovania, ale aby mal možnosť tieto návrhy predniesť. Rovnako Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre zakotvuje, že súd nie je povinný za každých okolností vykonať všetky dôkazy, ktoré strana navrhne. Prípustnosť dôkazov nie je dohovorom regulovaná a ide o otázku, ktorú upravuje predovšetkým vnútroštátne právo. Takisto význam dôkazov a potrebnosť ich vykonania je otázka, ktorú posudzujú predovšetkým vnútroštátne orgány (rozhodnutie Engel c. Holandsko z 8. júna 1976, séria A, č. 22, s. 38-39, § 91, podobne II. ÚS 25/07).</p> <p>Namietané porušenie základného práva na rovnosť účastníkov v konaní (čl. 47 ods. 3 ústavy) a práva garantujúce prezumpciu neviny (čl. 50 ods. 2 ústavy, čl. 40 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 2 dohovoru) videl sťažovateľ iba v záveroch napadnutého uznesenia. Iné skutočnosti, ktoré by mali za následok porušenie označených ústavných princípov, sťažovateľ neuvádza. Ústavný súd vzhľadom na už uvedené odôvodnenie preto uzatvára, že skutkové okolnosti a dôvody uvedené v sťažnosti nie sú spôsobilé vyvolať pochybnosti ani o možnom porušení týchto procesných záruk a základných práv.</p> <p>Ústavný súd vzhľadom na uvedené sťažnosť odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESRP a iných súdov</p>	<p>rozhodnutie Engel c. Holandsko z 8. júna 1976, séria A, č. 22, s. 38-39, § 91, podobne II. ÚS 25/07</p>

Spracovala : JUDr. Zuzana Gajdošová

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.